

บทที่ 5

บทสรุป

การจัดช่วงชั้นทางสังคมแสดงให้เห็นถึงการจัดระเบียบทางสังคมในระดับหนึ่งอันเป็นปรากฏการณ์ปกติ เมื่อนุชนัยมาอยู่ร่วมกันและมีความแตกต่างกันในสถานภาพและบทบาท สถานภาพของบุคคลบ่งชี้ได้จากอาชีพซึ่งมีความสำคัญที่สุดประการหนึ่งโดยพิจารณาตามความแตกต่างของเกียรติภูมิที่ได้รับ ตามความรู้สึกนึกคิดและให้ค่าของสมาชิกในแต่ละสังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการวัดสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล

เกียรติภูมิของอาชีพมีลักษณะเป็นนามธรรม แต่ก็เป็นที่ยอมรับว่าสามารถสร้างมาตรฐานวัดและแสดงให้เห็นปรากฏในลักษณะรูปธรรมได้ ในต่างประเทศมีการศึกษาไว้ค่อนข้างละเอียด โดยเฉพาะ โคนแนลด์ เจ ไทรแมน ได้ศึกษาและแสดงออกให้เห็นในรูปของคะแนนเกียรติภูมิของอาชีพต่าง ๆ จำนวน 9 กลุ่มอาชีพใหญ่ 83 กลุ่มอาชีพย่อย 284 หน่วยอาชีพ และ 509 อาชีพ ตามหลักการจำแนกอาชีพขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ นับเป็นการศึกษาที่ค่อนข้างละเอียด ชัดเจน และถือว่าเป็นค่ามาตรฐานสากลของเกียรติภูมิของอาชีพทั่วโลก

ในประเทศไทย การศึกษาเกี่ยวกับเกียรติภูมิของอาชีพมีไม่มากนักและพบว่าผลที่ได้รับแตกต่างไปจากมาตรฐานสากลของเกียรติภูมิของอาชีพของ ไทรแมน ในบางส่วนด้วย จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจควรที่จะศึกษา เรื่องนี้ให้ละเอียดยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาสังคม และชุมชนในโอกาสต่อไป โดยเฉพาะในเขตชนบทซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่และประชากรส่วนใหญ่ของประเทศอาศัยอยู่และยังมีความแตกต่างกับในเขตเมืองค่อนข้างชัดเจน

การวิจัยเรื่องเกียรติภูมิของอาชีพในเขตชนบทไทยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่าเกียรติภูมิของอาชีพในเขตชนบทไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าเกียรติภูมิของอาชีพโดยชาวชนบทไทย โดยมีสมมติฐานว่า ชาวชนบทไทยให้คะแนนเกียรติภูมิแก่กลุ่มอาชีพนักวิชาการ วิชาชีพ และกลุ่มผู้บริหารระดับต่าง ๆ สูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น และเมื่อเปรียบเทียบค่าเกียรติภูมิของอาชีพต่าง ๆ ในเขตชนบทไทยจะสอดคล้องกับค่าเกียรติภูมิมาตรฐานสากลของ ไทรแมน

เป็นส่วนใหญ่ การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาจากอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมไทย จำนวน 9 กลุ่ม อาชีพ 89 อาชีพ อาชีพส่วนใหญ่ได้รับปรุงมาจากระดับหน่วยอาชีพย่อยของโทรแมน บางส่วนได้รับปรุงมาจากระดับหน่วยอาชีพและระดับอาชีพตามความเหมาะสมและบางอาชีพที่นำมาศึกษามีอยู่เฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น โดยใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 371 คน จากทุกภูมิภาคในเขตชนบทของประเทศไทย

ผลที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า

1. ในระดับกลุ่มอาชีพ ชาวชนบทไทยให้ค่าเกียรติภูมิของกลุ่มอาชีพผู้บริหารสูงสุด รองลงมาคือ กลุ่มอาชีพทหาร - ตำรวจ นักวิชาการวิชาชีพ ผู้ปฏิบัติงานเสมียนพนักงาน ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการค้า กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้ผลิตพนักงาน และคนงานตามลำดับ โดยให้ค่ากลุ่มอาชีพผู้ประกอบอาชีพบริการมีเกียรติภูมิต่ำที่สุด
2. ในระดับอาชีพ ชาวชนบทไทยให้ค่าเกียรติภูมิของอาชีพรัฐมนตรีสูงสุด รองลงมาได้แก่อาชีพนายทหารระดับนายพล แพทย์ ทันตแพทย์ ลี้ดวแพทย์ เกษัชกร อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด พยาบาล ฯลฯ ตามลำดับ และให้ค่าเกียรติภูมิของอาชีพหญิงบริการ เช่น หมอนวด พาร์คนอร์ กระเป๋ารถ ไทร หมอดู ผู้ปฏิบัติงานอาชีพบริการด้านอื่น ๆ เช่น พนักงานประจำลิฟท์ คนเฝ้าประตู คนเฝ้ารถ กรรมกร ฯลฯ ต่ำสุดและรองขึ้นไป ตามลำดับ
3. การให้คะแนนเกียรติภูมิของอาชีพ พบว่าอาชีพที่ได้รับคะแนนสูงสุดได้คะแนน 83.4 คะแนน (รัฐมนตรี) อาชีพที่ได้รับคะแนนต่ำสุดได้คะแนน 15.8 คะแนน (หญิงบริการ) คะแนนเกาะกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง (40.1 - 60.0 คะแนน) ซึ่งประกอบด้วยอาชีพจากทุกกลุ่มอาชีพ
4. เหตุผลในการให้คะแนนเกียรติภูมิของอาชีพสูงของชาวชนบท ได้แก่ เพราะเป็นอาชีพที่มีเกียรติ เป็นที่เคารพยกย่อง โก้ มีหน้ามีตา เป็นที่ยอมรับ มักเป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุด ใกล้เคียงกับเหตุผลที่ว่าเพราะช่วยเหลือคน เป็นที่พึง เสียสละเพื่อส่วนรวม ส่วนรองลงมาคือ เพราะมีอำนาจ เป็นผู้บริหาร รับผิดชอบสูง มีความสำคัญ เพราะเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง เพราะชอบอาชีพนี้ และเพราะทำทนาย สร้างสรรค์ ใช้สมอง

ให้ความรู้ เป็นปัญญาชน ตามลำดับ

5. เหตุผลในการให้คะแนนเกียรติภูมิของอาชีพค้าของชาวชนบท ได้แก่ เพราะเป็นอาชีพที่สังคมรังเกียจ เป็นที่เสื่อมเสีย เป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุด เหตุผลอื่น ๆ ได้แก่ เพราะใช้แค่แรงกาย ไม่มีความรู้ งานขึ้นค่า หลอกหลวงผู้อื่น คอร์ปชั่น งบประมาณ เพราะไม่มีความมั่นคง ไม่เจริญก้าวหน้า เพราะเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย เพราะนำเบื้อหน้าจำเจ และเพราะไม่ได้ประโยชน์อะไร ตามลำดับ

6. เมื่อพิจารณาการให้คะแนนเกียรติภูมิของอาชีพกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบคือ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ พบว่าข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบมีความสัมพันธ์กับการให้คะแนนอาชีพของชาวชนบท โดยเฉพาะ เพศ อายุ และอาชีพของผู้ตอบมีผลต่อการให้คะแนนอาชีพซึ่งได้รับเกียรติภูมิต่ำมาก

7. การให้ค่าเกียรติภูมิของอาชีพหลักในเขตชนบทและการจัดช่วงชั้นทางสังคมโดยชาวชนบทไทย พบว่าอาชีพหลักในเขตชนบทไทยได้รับคะแนนอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างต่ำ โดยอาชีพผู้จัดการและผู้ควบคุมดูแลร้านค้าหรือฟาร์ม ได้รับคะแนนสูงสุดในกลุ่ม และอาชีพผู้เช่านาได้รับคะแนนต่ำสุดในกลุ่ม สำหรับการจัดช่วงชั้นทางสังคมจากค่าเกียรติภูมิของอาชีพโดยใช้หลักเกณฑ์ซึ่งปรับปรุงมาจาก นอร์ธและแซทท์ พบว่า อาชีพส่วนใหญ่ถูกจัดอยู่ในช่วงชั้นกลาง อาชีพที่ถูกจัดอยู่ในช่วงชั้นสูงและช่วงชั้นค่อนข้างต่ำมีจำนวนใกล้เคียงกัน และอาชีพที่ถูกจัดอยู่ในช่วงชั้นสูงมากและช่วงชั้นต่ำมีจำนวนเท่ากัน ซึ่งมีลักษณะโครงสร้างที่ค่อนข้างสมดุลย์

8. ผลการเปรียบเทียบค่าเกียรติภูมิของอาชีพซึ่งให้ค่าโดยชาวชนบทไทยกับค่ามาตรฐานสากลของโทรแมน พบว่าส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกัน โดยชาวชนบทไทยให้ค่าเกียรติภูมิของอาชีพสอดคล้องกับของโทรแมนเพียง 16 อาชีพ อาชีพที่เหลืออยู่และไม่สอดคล้องกันพบว่า เป็นการให้ค่าสูงกว่ามาตรฐานสากล 50 อาชีพและให้ค่าต่ำกว่า 22 อาชีพ

จากผลที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวมาแล้วนี้ แสดงให้เห็นว่า สมมติฐานข้อ 1. ในการวิจัย เป็นจริงบางส่วน กล่าวคือ ชาวชนบทไทยให้คะแนนเกียรติภูมิของกลุ่มอาชีพผู้บริหารสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ส่วนกลุ่มอาชีพนักวิชาการ วิชาชีพนั้นได้รับคะแนนต่ำกว่ากลุ่มอาชีพทหาร - ตำรวจ แม้ว่าคะแนนจะสูงกว่ากลุ่มต่าง ๆ ก็ตาม ส่วนสมมติฐาน ข้อ 2.

ไม่เป็นความจริง เนื่องจากค่าเกียรตินิยมของอาชีพซึ่งให้ค่าโดยชาวชนบทไทยส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับค่ามาตรฐานสากลของไทรแมน

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับปริมาณอาชีพที่นำมาใช้ในการศึกษา ซึ่งมีจำนวนเพียง 89 อาชีพเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากลของไทรแมนซึ่งมีการศึกษาไว้ถึง 509 อาชีพ และการวิจัยครั้งนี้ก็มีข้อจำกัดในด้านประชากรตัวอย่าง โดยทำการศึกษาเฉพาะในเขตชนบทไทยเท่านั้น ผลการศึกษาที่ได้รับจึงอาจจำกัดอยู่ในวงแคบ และนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาสังคมได้เพียงบางส่วน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยที่ได้รับในครั้งนี้คงก่อให้เกิดประโยชน์ในทางราชการบ้างพอสมควร และเพื่อประโยชน์ในการศึกษาสังคมในระยะต่อไป ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษารวิจัยเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้จำนวนอาชีพให้มากกว่านี้ อันเป็นการศึกษาที่จะได้รับผลการวิจัยที่ละเอียดยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์และเข้าใจสภาพสังคมมากยิ่งขึ้น
2. ควรทำการศึกษารวิจัยเพิ่มเติมในชุมชนอื่น ๆ โดยเฉพาะในชุมชนเมืองซึ่งมีความแตกต่างจากสังคมชนบท รวมทั้งศึกษาเพิ่มเติมและสร้างเป็นมาตรฐานในระดับประเทศ เพื่อใช้เป็นหลักในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป
3. ควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นรูปธรรม โดยนำไปสัมพันธ์กับรายได้ การศึกษาหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละอาชีพ เพื่อให้ได้มาซึ่งเกณฑ์จัดสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่สมบูรณ์ ดังเช่นที่มีการศึกษาในต่างประเทศ
4. ผลการศึกษาที่ได้รับในครั้งนี้อาจนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาสังคมชนบทเพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ เช่น การเลื่อนชั้นทางสังคม ความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์ในสังคม ความแตกต่างระหว่างหญิงกับชายในการประกอบอาชีพ เป็นต้น
5. ควรมีการศึกษาโครงสร้างทางสังคมเพิ่มเติมให้ละเอียดยิ่งขึ้นในเรื่องของการจัดช่วงชั้นทางสังคม โดยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับปริมาณของผู้ที่อยู่ในแต่ละอาชีพเพศของผู้ประกอบอาชีพ และรายละเอียดอื่น ๆ เพื่อทราบถึงโครงสร้างของช่วงชั้นต่าง ๆ

ในสังคมคามปริมาณของสมาชิกในสังคม นอกเหนือไปจากโครงสร้างตามอาชีพเพียงอย่าง
เดียวซึ่งไม่ละเอียดพอที่จะมองเห็นสภาพความเหลื่อมล้ำค่าสูงของสังคมได้ เนื่องจากจำนวน
ของผู้ที่อยู่ในแต่ละอาชีพย่อมแตกต่างกัน ช่วงชั้นที่ประกอบด้วยอาชีพจำนวนมาก อาจมี
สมาชิกจำนวนน้อยกว่าช่วงชั้นที่มีจำนวนอาชีพไม่มากก็ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย